

Новий якісний крок до осмислення фінансово-правової природи публічних накопичувальних фондів

Сучасний етап розвитку нашої держави характеризується суттєвими змінами в усіх сферах суспільного життя. Значною мірою це стоюється змін у механізмі державного регулювання фінансових відносин, оскільки саме сьогодні в Україні відбувається реформування фінансової діяльності держави, зокрема розпочато будівництво та вдосконалення пенсійної системи. Крім того, прийняття законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення» вимагає перебудови правової основи усієї системи пенсійного забезпечення нашої країни. Це зумовлює необхідність використання нових підходів до наукового аналізу проблем організації фінансової діяльності держави, вимагає перегляду низки основних теоретичних положень фінансового права, зокрема його предмета та системи, що потребує розроблення нової концепції фінансового права.

Все це, безумовно, не могло не позначитися й на наукових дослідженнях різноманітних проблем фінансового права, результатами яких є поява нових монографій та підручників. Але, незважаючи на це, у вітчизняній науці проблеми утворення, управління та використання нових публічних фондів до недавнього часу не були предметом окремого дослідження. Тому саме на позитивну оцінку заслуговує дослідження проблем публічних накопичувальних фондів, проведене А. Нечай, матеріальним відображенням чого стала її монографія¹.

Треба сказати, що рецензована монографія є змістовною, оригінально побудованою, складеною з урахуванням всебічного аналізу законодавства, що регулює діяльність публічних накопичувальних фондів та останніх теоретичних розробок як українських, так і зарубіжних, зокрема російських, європейських і американських авторів.

Приваблює те, що дослідження А. Нечай не зводиться лише до аналізу діючої в Україні системи законодавства, а й містить аналіз поглядів науковців на основні проблеми теорії і практики фінансово-правового регулювання. Авторка не тільки використала загальноприйняті у науці фінансового права підходи, а й запропонувала нові, оригінальні ідеї, які у майбутньому повинні набути нового розвитку.

¹ *Нечай А. А.* Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: Монографія. — Чернівці: Рута, 2004. — 376 с.

Вперше в монографії вміщено окремою главою «Правова природа публічних накопичувальних фондів» міркування щодо поняття, історії виникнення й видів цих фондів, понять «публічність», «публічний інтерес» з погляду фінансово-правового регулювання, з'ясування правової природи публічних фондів.

Позитивним у монографії є поглиблений аналіз питань державного регулювання та нагляду за діяльністю накопичувальних пенсійних фондів, наприклад, напрямків та методів державного регулювання у цій сфері. Такий підхід є слушним, оскільки ці проблеми не повинні залишатися поза увагою науковців, тим більше в умовах сьогодення. Досить ретельно авторка проаналізувала правові засади запровадження накопичувальних пенсійних фондів в Україні.

Вагоме місце у роботі відведено характеристиці міжнародних джерел правових засад регулювання діяльності накопичувальних пенсійних фондів, а саме: міжнародним правовим актам у сфері діяльності цих фондів, міжнародних стандартів щодо їх функціонування, ретельно проаналізовані міжнародна практика застосування моделей оподаткування і міжнародний досвід організації та функціонування накопичувальних пенсійних фондів, що є досить вдалим, оскільки в сучасних умовах вельми важливим є знання особливостей правового регулювання фінансових відносин в країнах з розвинутою ринковою економікою з метою використання досвіду таких країн для підвищення ефективності здійснюваних реформ у нашій державі.

Разом з тим авторка обґрунтовує низку нових для вітчизняної фінансово-правової науки висновків та рекомендацій, що є вкрай необхідним, оскільки відсутність науково обґрунтованих рекомендацій певним чином позначається на рівні законодавчого регулювання функціонування публічних фондів. Отже, монографічне дослідження А. Нечай є актуальним і своєчасним як для подальшого розвитку науки фінансового права, так і для вдосконалення тих частин фінансового законодавства, які пов'язані з регулюванням виникнення, управління та використання коштів публічних накопичувальних фондів.

Таким чином, саме сьогодні, в умовах розвитку трансформаційних процесів в Україні, особливого значення набувають з'ясування та досконале вивчення правових засад функціонування публічних накопичувальних фондів відповідно до нових принципів державотворення.

Рецензована монографія об'єднує в собі традиційні та оригінальні підходи до висвітлення проблем фінансового права і тому заслуговує на високу оцінку.

М. Кучерявенко, завідувач кафедри фінансового права
НЮА України, доктор юридичних наук, професор